

Europees Referendum 21 mei 2005

De afgelopen week is desastreus verlopen voor de voorstanders van de Europese Grondwet. Alle waarnemingen van deze week geven aan dat de campagne van de voorstanders een negatief effect heeft. De sterke toename van het aandeel tegenstemmers lijkt een positief resultaat haast onmogelijk te maken.

	Deel van de bevolking	Opkomst				
		kans 23 /4	kans 30 /4	kans 7/5	kans 14/5	kans 21/5
<i>verticaal gepercenteerd naar</i>						
EU Scepticus	21%	41%	43%	43%	46%	52%
EU met handrem	34%	31%	33%	33%	34%	39%
EU-Supporter	28%	26%	30%	32%	36%	39%
EU-Adept	15%	38%	37%	38%	40%	43%
Totaal Nederland	100%	32%	34%	35%	38%	43%

De opkomststijging is het sterkst onder de twee groepen die sceptisch of gereserveerd ten opzichte van de EU staan.

Deze twee groepen zijn ook in omvang gestegen, hetgeen mede ervoor zorgt dat de toename van de opkomstkans 5% is.

	Stemintentie 23/4		Stemintentie 14/5		Stemintentie 21/5	
	Voor	Tegen	Voor	Tegen	Voor	Tegen
<i>verticaal gepercenteerd naar</i>						
EU Scepticus	3%	74%	1%	86%	1%	94%
EU met handrem	26%	50%	21%	57%	14%	71%
EU-Supporter	52%	21%	60%	21%	63%	22%
EU-Adept	71%	16%	80%	14%	81%	16%
Totaal Nederland	37%	41%	37%	45%	36%	53%

Het aandeel voorstanders is tot nu toe stabiel gebleven. Maar voor het eerst is het nu een procent gedaald.

De groep tegenstanders is in een week met 8% gestegen. Bezien we alleen degenen die een keuze hebben gemaakt dan is de score van 45-55 veranderd in 40-60. Opmerkelijk is de grote verschuiving onder de groep EU-met handrem. In vier weken is die groep verschoven van 26-50 naar 15-71.

Belangrijkste redenen om voor te stemmen			Belangrijkste redenen om tegen te stemmen		
<i>verticaal gepercenteerd naar</i>	Allen 23/4	Allen 21/5	<i>verticaal gepercenteerd naar</i>	Allen 23/4	Allen 21/5
Omdat de nieuwe grondwet een verbetering ten opzichte van de huidige situatie	62%	62%	Omdat de nieuwe grondwet een verslechtering is ten opzichte van de huidige situatie	33%	34%
De EU geeft Nederland meer voordelen dan nadelen	43%	56%	De EU geeft Nederland meer nadelen dan voordelen	61%	50%
Omdat ik instem met de nieuwe grondwet	33%	38%	Omdat ik de nieuwe grondwet niet goed vind	35%	40%
Omdat ik me echt Europeaan voel	32%	25%	Omdat ik me geen Europeaan voel	30%	21%
Omdat bij afwijzing de EU zal desintegreren	39%	24%	Omdat bij afwijzing de EU zal desintegreren	4%	3%
Omdat de partij waarop ik stem, voor deze grondwet is	18%	16%	Omdat de partij waarop ik stem, tegen deze grondwet is	9%	10%
Omdat ik voor de euro ben	17%	13%	Omdat ik tegen de euro ben	36%	33%
Omdat ik voor de uitbreiding van de EU ben tot 25 of meer landen	8%	9%	Omdat ik tegen de uitbreiding tot 25 landen ben	49%	31%
De wijze waarop tegenstanders in Nederland zich presenteren		17%	De wijze waarop de voorstanders zich manifesteren		42%
Omdat ik achter het kabinet staat	11%	15%	Omdat ik niet achter het kabinet staat	27%	33%
Omdat ik vind dat Nederland anders een slecht figuur slaat	11%	16%	Omdat ik de Nederlandse politici niet vertrouw	27%	45%
Omdat ik voor de toetreding van Turkije ben tot de EU	9%	8%	Omdat ik tegen de toetreding van Turkije ben tot de EU	41%	44%
Anders	14%	0%	Anders	18%	11%
Weet niet/Geen antwoord	2%	1%	Weet niet/Geen antwoord	5%	1%
Totaal	299%	300%	Totaal	375%	398%

Bij de tegenargumenten begint irritatie over de campagne van de voorstanders en het gebrek aan vertrouwen in de Nederlandse politici steeds belangrijker te worden. Aspecten van het EU-beleid uit het verleden worden daardoor ook wat minder belangrijk.

In de afgelopen week is mijn gevoel over de Europese Grondwet

verticaal gepercenteerd naar	Allen 30 april	Allen 14 mei	Allen 21 mei	Relatie tot de EU			
				EU Scepticus	EU met handrem	EU Sup- porters	EU Adept
Positiever geworden	13%	13%	12%	1%	5%	26%	17%
Hetzelfde gebleven	57%	60%	54%	38%	57%	55%	64%
Negatiever geworden	26%	25%	33%	57%	35%	15%	17%

Deze week is het gevoel rondom deze Europese Grondwet sterker verslechterd dan in de voorgaande weken.

Het optreden van de leden van de regering de afgelopen week heeft t.a.v. de "ja-campagne":

verticaal gepercenteerd naar	Allen 30 april	Allen 14 mei	Allen 21 mei	Relatie tot de EU			
				EU Scepticus	EU met handrem	EU Sup- porters	EU Adept
Positief gewerkt	9%	17%	10%	4%	6%	23%	12%
Neutraal gewerkt	40%	31%	24%	20%	26%	26%	26%
Negatief gewerkt	38%	40%	59%	72%	63%	42%	51%

Opmerkelijk is de sterke toename van het antwoord "negatief gewerkt".

Zelfs onder de EU-Adepten is een meerderheid die dit vindt.

<i>verticaal gepercenteerd naar</i>	Allen	Stemt nu Groep Wilders	Stemgedrag TK2003					
			VVD	CDA	D66	PvdA	SP	GrLnks
Opkomstverwachting	43%	45%	45%	41%	44%	38%	45%	44%
Komt op: Weet niet wat te stemmen	11%	8%	10%	14%	11%	14%	7%	13%
Stemt voor	40%	4%	39%	50%	66%	40%	7%	44%
Stemt tegen	60%	96%	61%	50%	33%	60%	93%	56%

Inmiddels is alleen nog maar bij D66 een meerderheid van de kiezers voor de grondwet. Bij alle partijen zien we een verslechtering van week tot week. PvdA- en VVD kiezers vertonen het landelijk gemiddelde.

Wat denkt u dat de Tweede Kamer zal doen als er een opkomst zal zijn van meer dan 40% en een meerderheid tegen.

<i>verticaal gepercenteerd naar</i>	Allen 14 mei	Opkomstkans	
		Komt op	Komt niet op
Zeker tegen ratificatie stemmen	9%	13%	6%
Zullen waarschijnlijk tegen stemmen	27%	24%	30%
Zullen waarschijnlijk voor stemmen	41%	42%	42%
Zullen zeker voor ratificatie stemmen	14%	14%	15%

Het gebrek aan vertrouwen in de politiek blijkt ook duidelijk uit deze tabel. Een meerderheid denkt dat zelfs bij een opkomst van meer dan 40% en een duidelijke meerderheid tegen de Tweede Kamer zal voorstemmen.

Opvatting over het uittrekken van een extra budget van 3.5 miljoen euro voor de ja-campagne.

<i>verticaal gepercenteerd naar</i>	Allen 21 mei	Relatie tot de EU			
		EU Scepticus	EU met handrem	EU Sup- porters	EU Adept
Acceptabel	19%	1%	10%	39%	41%
Maar dan ook voor nee-campagne	21%	27%	22%	17%	20%
Niet acceptabel	55%	71%	67%	35%	33%

Het uittrekken van een extra budget van 3.5 miljoen voor een "ja-campagne" heeft weinig steun onder de bevolking. De vraag is of dit negatieve effect door de inhoud van die campagne kan worden gecompenseerd.

Eens met de keuze van de fractieleiders om woensdag campagne te voeren en niet bij het debat in de Tweede Kamer te zijn.

<i>verticaal gepercenteerd naar</i>	Allen 21 mei	Relatie tot de EU			
		EU Scepticus	EU met handrem	EU Sup- porters	EU Adept
Eens	13%	4%	9%	23%	24%
Oneens	79%	91%	80%	71%	72%

En de keuze van de fractievoorzitters om te gaan folderen inplaats het debat bij te voeren over de verantwoording van de regering lijkt ook geen positieve bijdrage geleverd te hebben.